

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Paveldėjimas>Paveldėjimas Paveldėjimas

Estija

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su [ES notariatų taryba \(CNUE\)](#).

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

Testatorius paskutinę valią dėl turto palikimo mirties atveju gali pareikšti sudarydamas testamentą arba paveldėjimo susitarimą. Testamentai gali būti notariniai ir asmeniniai. Testatorius testamentą arba jo dalį gali panaikinti bet kuriuo metu, vėliau sudarydamas testamentą arba paveldėjimo susitarimą. Ši taisyklė netaikoma bendrajam sutuoktinių testamentui, nes tokių testamentų pakeitimai ir panaikinimo atvejai reglamentuojami specialiomis taisyklėmis.

Notariniai testamentai

Notarinis testamentas yra notaro patvirtintas testamentas arba testamentas, kurį sudarė testatorius ir užklijuotame voke perdavė saugoti notarui.

Notariniame testamente notaras patvirtina testamentą, kurį parengė atsižvelgdamas į testatoriaus testamentinę valią, arba testatorius sudaro testamentą ir atiduoda jį tvirtinti notarui. Notarinį testamentą testatorius privalo pasirašyti notaro akivaizdoje.

Notaras taip pat gali patvirtinti ir ne jaunesnio nei 15 metų nepilnamečio sudarytą testamentą. Tokiam nepilnamečiam testatoriui nereikia gauti savo teisinio atstovo sutikimo.

Tuo atveju, jeigu testamentas perduodamas saugoti notarui, testatorius asmeniškai įteikia surašytą savo testamentinę valią užklijuotame voke ir notarui pareiškia, kad tai yra jo testamentas. Tokiu atveju notaras parengia notarinį aktą dėl testamentu perdavimo fakto, ir šį aktą pasirašo testatorius ir notaras. Testatorius bet kuriuo metu gali atsiimti notarui perduotą saugoti testamentą. Tokiu atveju notaras parengia notarinį aktą dėl testamentu atsiėmimo fakto, ir šį aktą pasirašo testatorius ir notaras.

Notariniai testamentai galioja neribotą laiką, t. y. galioja tol, kol yra pakeičiami arba panaikinami.

Asmeniniai testamentai

Asmeninis testamentas yra arba dalyvaujant liudytojams pasirašytas testamentas, arba ranka surašytas testamentas.

Testatorius neprivalo pats surašyti liudytojų akivaizdoje pasirašyto testamentu teksto (tokio testamentu taip pat neprivaloma surašyti ranka), tačiau jis turi būti pasirašomas dalyvaujant ne mažiau kaip dviem veiksniams liudytojams, be to, testamente būtina nurodyti testamentu sudarymo datą ir metus. Pasirašant testamentą privalo dalyvauti liudytojai. Testatorius privalo informuoti liudytojus, kad jie buvo iškviesti paliudyti testamentu sudarymo faktą ir kad testamente atspindi testatoriaus testamentinę valią. Nereikalaujama, kad liudytojai susipažintų su testamentu turiniu. Liudytojai testamentą pasirašo iš karto po to, kai jį pasirašo testatorius. Savo atitinkamais parašais liudytojai patvirtina, kad testatorius pats pasirašė testamentą ir kad, jų supratimu, testatorius yra veiksnus sudaryti testamentą. Asmuo negali būti liudytoju, jeigu jo aukštutinės linijos giminaičiai ar palikuonys, broliai ir seserys ir jų palikuonys ir sutuoktinis ir jo aukštutinės linijos giminaičiai ar palikuonys bus paveldėtojai pagal testamentą.

Ranka surašomą testamentą testatorius privalo nuo pradžios iki pabaigos surašyti ranka (tokio testamentu negalima rašyti rašomąja mašinėle, spausdintu spausdintuvu arba surašyti kitokiu mechaniniu būdu), be to, testamente būtina nurodyti testamentu sudarymo datą ir metus. Ranka surašytą testamentą testatorius turi pasirašyti asmeniškai.

Asmeninį testamentą testatorius gali pasilikti arba atiduoti saugoti kitam asmeniui.

Asmeninis testamentas nustoja galioti, jeigu praėjus šešiams mėnesiams nuo jo sudarymo dienos testatorius vis dar yra gyvas. Jeigu asmeniniame testamente nenurodyta testamentu sudarymo data ar metai ir jokių kitų būdų neįmanoma nustatyti jo sudarymo laiko, toks testamentas negalioja.

Bendrasis sutuoktinių testamentas

Bendrajį sutuoktinių testamentą sudaro abu sutuoktiniai. Šiame testamente jie vienas kitą paskiria savo įpėdiniu arba pateikia kitus nurodymus dėl turto palikimo mirties atveju.

Bendrajame sutuoktinių testamente, kuriame jie vienas kitą paskiria vieninteliu savo įpėdiniu, sutuoktiniai gali nurodyti asmenį, kuriam sutuoktinio mirties atveju pereis pergyvenusio sutuoktinio paveldima palikimo dalis.

Bendrajį sutuoktinių testamentą turi patvirtinti notaras. Notaras šios rūšies testamentą parengia remdamasis sutuoktinių testamentine valia, o sutuoktiniai privalo pasirašyti testamentą notaro akivaizdoje.

Bendrajame sutuoktinių testamente pareikštą valią atšaukti gali bet kuris sutuoktinis, kol abu sutuoktiniai yra gyvi. Testamentą, kuriuo atšaukiama minėta valia, turi patvirtinti notaras. Valia yra laikoma atšaukta kitam sutuoktiniui gavus notarine tvarka perduotą pranešimą dėl valios atšaukimo. Mirus vienam sutuoktiniui, pergyvenęs sutuoktinis savo valią atšaukti gali tik jeigu jis, remdamasis bendruoju testamentu, atsisako jam pagal bendrąjį testamentą skirtos palikimo dalies.

Bendrasis sutuoktinių testamentas nustoja galioti, jeigu santuoka nutraukiama iki testatoriaus mirties. Jis taip pat nustoja galioti, jeigu testatorius prieš savo mirtį pateikė teismui prašymą nutraukti santuoką arba davė rašytinį sutikimą dėl santuokos nutraukimo, arba turėjo teisę pateikti prašymą dėl santuokos pripažinimo negaliojančia ir tokį prašymą pateikė teismui.

Paveldėjimo susitarimai

Paveldėjimo susitarimas yra testatoriaus ir kito asmens susitarimas, kuriuo testatorius kitą sandorio šalį arba kitą asmenį paskiria savo įpėdiniu ir nurodo testamentinę išskirtinę, testamentinę prievolę arba testamentinę nurodymą. Testatorius su savo įpėdiniu pagal įstatymą taip pat gali sudaryti paveldėjimo susitarimą dėl fakto, kad įpėdinis pagal įstatymą atsisako palikimo.

Paveldėjimo susitarime testatorius taip pat gali vienašališkai pareikšti valią; tokiu atveju pareikštai valiai taikomos testamente nurodytos sąlygos.

Paveldėjimo susitarimus turi parengti ir patvirtinti notaras. Paveldėjimo susitarimai pasirašomi notaro akivaizdoje.

Paveldėjimo susitarimą arba jame pareikštą valią galima atšaukti arba panaikinti, kol šalys dar yra gyvos, asmenims sudarant notaro tvirtinamą susitarimą arba naują paveldėjimo susitarimą.

Jeigu paveldėjimo susitarimas sudarytas tokiomis aplinkybėmis, kurios suteikia pagrindą panaikinti susitarimą pagal [Civilinio kodekso akto bendrąją dalį](#), nutraukti susitarimą asmuo, turintis teisę gauti palikimą, gali reikalauti ir po testatoriaus mirties dėl paveldėjimo susitarimo arba jame esančios paskutinės valios negaliojimo.

Be to, paveldėjimo susitarimo galima atsisakyti. Testatorius gali atsisakyti paveldėjimo susitarimo, jeigu šiame susitarime buvo numatyta atsisakymo teisė. Atsisakyti paveldėjimo susitarimo taip pat galima tais atvejais, kai paveldėjimo teisę turintis asmuo padarė nusikaltimą testatoriui, jo sutuoktiniui arba testatoriaus aukštutinės linijos giminaičiui ar palikuoniui, arba jeigu kita sandorio šalis tyčia pažeidė teisės aktais jai suteiktą teisę mokėti išlaikymą testatoriui. Testatorius gali atsisakyti paveldėjimo susitarimo ir tuo atveju, kai paveldėjimo susitarimo šalis, turinti nuolatinių įsipareigojimų testatoriui jam gyvam esant, – visų pirma mokėti jam išlaikymą, – tyčia ir padarydama materialinės žalos pažeidžia tokį įsipareigojimą. Paveldėjimo susitarimo atsisakoma padarant notaro tvirtinamą pareiškimą, apie kurį informuojama kita sandorio šalis. Abipusio paveldėjimo susitarimo atveju, jeigu dėl atsisakymo teisės susitariama paveldėjimo susitarime, nustoja galioti visas sandoris, jeigu viena šalis jo atsisako, išskyrus atvejus, kai paveldėjimo susitarime nustatyta kitaip. Teisė atsisakyti abipusio paveldėjimo susitarimo išnyksta mirus vienai iš šalių. Mirus vienai šaliai, pergyvenusioji paveldėjimo susitarimo šalis savo valią atšaukti gali tik jeigu ji, remdamasi bendroju testamentu, atsisako pagal paveldėjimo susitarimą skirtą palikimo.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, koku būdu?

Notariniai testamentai ir paveldėjimo susitarimai, notariui patvirtinus notarinį aktą, kitą darbo dieną visada registruojami paveldėjimų registre. Be to, reikalaujama, kad notarai paveldėjimų registre registruotų visus paveldėjimo susitarimų pakeitimus, susitarimus dėl paveldėjimo susitarimų nutraukimo ir pareiškimus dėl paveldėjimo susitarimų atsisakymo. Registravimo pareigos pažeidimas nedaro poveikio testamentų galiojimui. Asmeninio testamentų sudarymo faktą paveldėjimų registre gali įregistruoti testatorius arba bet kuris asmuo, kuris turi informacijos apie asmeninį testamentą ir kurio testatorius prašė padaryti įrašą. Asmeninių testamentų nebūtina registruoti paveldėjimų registre. Notarinius testamentus ir paveldėjimo susitarimus paveldėjimų registre registruoja testamentą arba paveldėjimo susitarimą patvirtinęs notaras arba notaras, kuriam testamentas perduotas saugoti. Norėdamas tai padaryti, notaras padaro įrašą paveldėjimo registre arba šiuo tikslu registrai įteikia pranešimą. Nuo 2015 m. sausio 1 d. notarai nebeprivalo teikti pranešimų paveldėjimų registrai – dabar jie pakeičia paveldėjimų registro duomenis padarydami atitinkamus įrašus.

Duomenys apie asmeninius testamentus gali būti įrašomi į paveldėjimų registrą per valstybinį portalą <https://www.eesti.ee>; tai gali padaryti bet kuris asmuo, kuris turi informacijos apie sudarytą testamentą ir kurio testatorius paprašė padaryti įrašą.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Paprastai testamentų sudarymui netaikomi jokie ribojimai, testatoriaus teisė pareikšti savo valią paprastai taip pat neribojama, jeigu jis sudarė testamentą. Laisvę sudaryti testamentą riboja privalomosios palikimo dalies institutas, kuriuo suvaržoma testatoriaus laisvė palikti turtą įpėdiniais savo nuožiūra. Teisė reikalauti, kad įpėdiniai perduotų privalomąją palikimo dalį atsiranda, jeigu testatorius testamentu arba paveldėjimo susitarimu atėmė paveldėjimo teisę iš palikuonio, tėvo (motinos) ar sutuoktinio, kurie turi teisę paveldėti pagal įstatymą ir kurių atžvilgiu testatorius mirties metu turi išlaikymo prievolę pagal Šeimos teisės įstatymą, arba testatorius sumažino jų palikimo dalį, palyginti su jų dalimis paveldint pagal įstatymą. Todėl privalomosios palikimo dalies paveldėtojas turi teisę pagal Prievolių teisės įstatymą pareikšti įpėdiniais ieškinį. Ieškinio pagrindą sudaro faktas, kas asmuo, turintis teisę gauti privalomąją palikimo dalį, gali reikalauti sumokėti pinigų sumą, kuri yra lygi privalomajai palikimo daliai, pagrįstai palikimo verte. Asmuo, kuris pasinaudoja teise į privalomąją palikimo dalį, nėra laikomas įpėdiniu. Privalomosios palikimo dalies dydis sudaro pusę palikimo dalies, kurią įpėdinis gautų paveldėdamas pagal įstatymą, jeigu visi įpėdiniai pagal įstatymą priimtų palikimą, vertės.

Be savo palikimo dalies, testatoriaus sutuoktinis gali reikalauti nustatyti asmeninę teisę naudotis nekilnojamoju turtu, kuriame buvo sutuoktinių bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, jei dėl paveldėjimo testatoriaus sutuoktinio gyvenimo lygis pablogėtų. Remiantis Aukščiausiojo Teismo jurisprudencija, testatoriaus sutuoktinis šią reikalavimo teisę turi neatsižvelgiant į tai, ar jis ką nors papildomai paveldi, ir neatsižvelgiant į tai, ar paveldima pagal testamentą ir (arba) pagal įstatymą.

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jeigu testatorius nepaliko galiojančio testamentą arba nesudarė paveldėjimo susitarimo, palikimas laikomas netestamentiniu ir reglamentuojamas įstatymu. Jeigu testatorius testamente arba paveldėjimo susitarime nepareiškė valios dėl viso savo turto, toks neapartas turtas paveldimas pagal įstatymą. Testatoriaus sutuoktinis ir giminaičiai yra įpėdiniai pagal įstatymą; paveldima trimis eilėmis. Sutuoktinis paveldi pagal įstatymą kartu su įpėdiniais pagal įstatymą.

Pirmąją eilę paveldi testatoriaus palikuonys (vaikai, įvaikiai, vaikaičiai ir t. t.). Kartu su pirmos eilės įpėdiniais sutuoktinis paveldi palikimo dalį, lygią testatoriaus vaiko palikimo daliai, bet ne mažiau kaip ketvirtadalį palikimo.

Jeigu pirmos eilės įpėdinių nėra, antrąją eilę paveldi testatoriaus tėvai ir jų palikuonys (testatoriaus broliai ir seserys). Jeigu atsiradus palikimui abu testatoriaus tėvai yra gyvi, jie visą palikimą paveldi lygiomis dalimis. Jeigu palikėjo tėvas ar motina atsiradus palikimui yra mirę, palikimas pereina mirusiojo tėvo (motinos) vaikams, įvaikiams, vaikaičiams ir t. t. Pusę palikimo kartu su antros eilės įpėdiniais paveldi sutuoktinis.

Jeigu antros eilės įpėdinių nėra, trečiąją eilę paveldi testatoriaus seneliai ir jų palikuonys (t. y. testatoriaus tetos ir dėdės). Jeigu atsiradus palikimui visi testatoriaus seneliai yra gyvi, jie visą palikimą paveldi lygiomis dalimis. Jeigu palikimo atsiradimo metu testatoriaus seneliai iš tėvo ar motinos pusės yra mirę, palikimas pereina mirusio palikėjo senelio vaikams, įvaikiams bei vaikaičiams ir pan. Jeigu tokio asmens nėra, jo dalį paveldi kitas senelis iš tos pačios šeimos pusės. Jeigu ir kitas senelis yra miręs, palikimą paveldi jo vaikai, įvaikiai, vaikaičiai ir t. t. Jeigu atsiradus palikimui abu testatoriaus seneliai iš tėvo pusės arba abu seneliai iš motinos pusės yra mirę ir jie neturi nė vieno palikuonio, palikimas pereina palikėjo senelio kitos šeimos pusės seneliams ir jų vaikams, įvaikiams, vaikaičiams ir t. t. Su pirmos eilės įpėdiniais susijusios nuostatos taikomos palikuoniams, kurie įpėdiniais tampa vietoj savo tėvų. Jeigu testatorius buvo susituokęs ir neturėjo pirmos arba antros eilės įpėdinių, sutuoktinis paveldi visą palikimą.

Jeigu testatorius neturėjo įpėdinių pagal įstatymą arba sutuoktinio, įpėdinis pagal įstatymą yra palikimo atsiradimo vietos savivaldybė. Palikimo atsiradimo vieta laikoma paskutinė testatoriaus gyvenamoji vieta. Jeigu testatoriaus paskutinė nuolatinė gyvenamoji vieta buvo ne Estijoje, tačiau paveldėjimui turi būti taikoma Estijos teisė, įpėdinis pagal įstatymą yra Estijos Respublika.

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Estijoje paveldėjimo procedūrą vykdo paveldėjimo procedūros pradėjimo vietos Estijoje notaras, jeigu paskutinė testatoriaus gyvenamoji vieta buvo Estijoje. Notaras paveldėjimų registre padaro įrašą apie pradėtą paveldėjimo procedūrą. Jeigu paskutinė testatoriaus gyvenamoji vieta buvo užsienio šalyje, Estijos notaras paveldėjimo procedūrą vykdo tik dėl Estijoje esančio turto, jei paveldėjimo procedūros užsienio šalyje negalima vykdyti arba jei į užsienio šalyje vykdomą procedūrą neįtraukiamas Estijoje esantis turtas arba jei užsienio šalyje parengtas paveldėjimo teisės liudijimas Estijoje nepripažįstamas. Paveldėjimo procedūrą vykdo Estijos notaras, net jei Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012 7 27, p. 107–134) reikalaujama, kad paveldėjimo procedūra būtų vykdoma Estijoje taikant minėto reglamento 4–15 ir 17 straipsnius.

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Pareiškimai dėl palikimo priėmimo arba atsisakymo turi būti pateikti paveldėjimo procedūrą vykdančiam notariui. Pareiškimus taip pat gali patvirtinti kitas notaras, kuris tuomet pareiškimą perduoda procedūrą vykdančiam notariui.

Specialius įgaliojimus turintys konsuliniai pareigūnai, kurie dirba Estijos užsienio atstovybėse, taip pat gali patvirtinti pareiškimus dėl palikimo priėmimo arba atsisakymo. Konsuliniai pareigūnai yra įpareigoti nedelsiant persiųsti tokius jų patvirtintus pareiškimus paveldėjimo procedūrą vykdančiam notarui.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Testamentinės išskirtinės institutu testamentinės išskirtinės gavėjams suteikiama teisė reikalauti, kad testamentinės išskirtinės vykdytojas perduotų testamentinės išskirtinės objektą. Norėdamas gauti testamentinę išskirtinę, jos gavėjas privalo testamentinės išskirtinės vykdytojui pateikti reikalavimą dėl testamentinės išskirtinės vykdymo. Testatorius gali nustatyti įpėdiniui arba kitam testamentinės išskirtinės gavėjui įpareigojimą vykdyti testamentinę išskirtinę. Testatoriui nepaskyrus testamentinės išskirtinės vykdytojo, vykdytojo vaidmuo pereina įpėdiniui.

Palikimo priėmimo arba atsisakymo nuostatos taikomos ir testamentinės išskirtinės priėmimui arba atsisakymui, todėl jeigu iki atsisakymo termino nepateikiamas pareiškimas dėl testamentinės išskirtinės atsisakymo, testamentinė išskirtinė laikoma priimta. Jeigu testamentinės išskirtinės gavėjas nori atsisakyti testamentinės išskirtinės, pareiškimas dėl atsisakymo turi būti pateiktas per įstatyme nustatytą trijų mėnesių atsisakymo laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo testatoriaus mirties ir nuo tos dienos, kai asmuo sužinojo apie teisę gauti testamentinę išskirtinę.

Vykdydamas paveldėjimo procedūrą, notaras susisiečia su visais testamente nurodytais testamentinės išskirtinės gavėjais ir informuoja juos apie teises į testamentinę išskirtinę. Prieš pateikdamas reikalavimą dėl testamentinės išskirtinės vykdymo testamentinės išskirtinės gavėjas turi teisę gauti su testamentine išskirtine susijusią informaciją. Kaip ir palikimo priėmimas, pareiškimas dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba panaikinimo yra neatšaukiamas. Siekdamas pagrįsti savo teises, testamentinės išskirtinės gavėjas turi teisę prašyti paveldėjimo procedūrą vykdančio notaro išduoti liudijimą (testamentinės išskirtinės gavėjo liudijimas), susijusį su iš testamentinės išskirtinės kylančiu reikalavimu.

Jeigu testamentinė išskirtinė yra susijusi su nekilnojamuoju turtu arba kitu objektu, dėl kurio sandorį turi patvirtinti notaras, testamentinės išskirtinės vykdytojo ir testamentinės išskirtinės gavėjo sutartis dėl testamentinės išskirtinės perdavimo taip pat turi būti tvirtinama notaro.

Testamentinės išskirtinės gavėjas, kuris yra įpėdinis, turi teisę į testamentinę išskirtinę, net jeigu jis atsisako palikimo.

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Privalomoji palikimo dalis yra prievolių teisėje nustatytas piniginis reikalavimas įpėdiniui ir jis turi būti pareiškiamas įpėdiniais. Teisė gauti privalomąją palikimo dalį atsiranda palikimo atsiradimo momentu. Norint gauti privalomąją palikimo dalį nebūtina teikti prašymo notarui.

Jeigu testatorius testamentu arba paveldėjimo susitarimu atėmė paveldėjimo teisę iš palikuonio, tėvo (motinos) ar sutuoktinio, kurie turi teisę paveldėti pagal įstatymą ir kurių atžvilgiu testatorius mirties metu turi išlaikymo prievolę pagal Šeimos teisės įstatymą, arba testatorius sumažino jų palikimo dalį, palyginti su jų dalimis paveldint pagal įstatymą, tokie asmenys turi teisę reikalauti, kad įpėdiniai perduotų jiems privalomąją palikimo dalį.

Remdamasis notaro patvirtintu įpėdinio, testamento vykdytojo arba teisę gauti privalomąją palikimo dalį turinčio asmens prašymu, notaras patvirtina reikalavimo dėl privalomosios palikimo dalies liudijimą, kuris taip pat vadinamas privalomosios palikimo dalies gavėjo liudijimu. Privalomosios palikimo dalies gavėjo liudijime nurodomas gavėjas ir privalomosios palikimo dalies pagal įstatymą dydis.

Teisės į privalomąją palikimo dalį galima atsisakyti testatoriaus ir teisę į palikimą turinčio asmens sudarytame paveldėjimo susitarime. Susitarimą turi patvirtinti notaras.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradedama automatiškai).

Atsiradus palikimui, t. y. mirus testatoriui, palikimas pereina įpėdiniams, kuriais gali būti įpėdiniai pagal paveldėjimo susitarimą, įpėdiniai pagal testamentą arba įpėdiniai pagal įstatymą.

Norėdamas nustatyti galimybę paveldėti, įpėdinis, testatoriaus kreditorius, testamentinės išskirtinės gavėjas arba kitas teisę į palikimą turintis asmuo gali pradėti paveldėjimo procedūrą. Asmuo, kuris nori pradėti procedūrą, privalo kreiptis į notarą; notaras šiuo tikslu parengia ir patvirtina prašymą. Procedūrą gali vykdyti tik notaras; todėl jeigu, gavęs prašymą, vienas notaras jau pradėjo paveldėjimo procedūrą, kitas notaras, priėmęs vėlesnį prašymą, perduoda jį paveldėjimo procedūrą vykdančiam notarui.

Įpėdinis gali priimti palikimą arba jo atsisakyti. Paveldėjimo teisės galima atsisakyti per trijų mėnesių laikotarpį. Šis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai įpėdinis sužino arba turėjo sužinoti apie testatoriaus mirtį ir savo paveldėjimo teisę. Jeigu įpėdinis per šį terminą neatsisako palikimo, laikoma, kad jis jį priėmė. Siekdamas priimti palikimą, įpėdinis taip pat gali prieš pasibaigiant minėtam terminui kreiptis į paveldėjimo procedūrą vykdančią notarą.

Įpėdinio sprendimas priimti palikimą arba jo atsisakyti yra neatšaukiamas. Atsisakius palikimo, jo nebegalima priimti; priėmus palikimą, jo nebegalima atsisakyti. Šis principas taip pat taikomas testamentinės išskirtinės priėmimui ir atsisakymui, išskyrus atvejus, kai testamentinės išskirtinės gavėjai, kurie yra ir įpėdiniai, turi teisę į testamentinę išskirtinę, net jeigu atsisakė palikimo.

Pareiškimas dėl palikimo priėmimo ir atsisakymo turi patvirtinti notaras.

Notaras, priėmęs prašymą pradėti paveldėjimo procedūrą, paveldėjimo registre nedelsdamas padarys įrašą dėl paveldėjimo procedūros ir ne vėliau kaip per dvi darbo dienas nuo paveldėjimo procedūros pradžios oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded* (oficialūs pranešimai) paskelbs pranešimą dėl paveldėjimo procedūros pradžios. Pranešimą dėl paveldėjimo procedūros pradžios notaras taip pat išsiunčia jam žinomiems paveldėtojams ir kitiems asmenims, kuriems pagal testamentą ar paveldėjimo susitarimą buvo suteiktos teisės ir nustatytos pareigos. Paveldėjimo pagal testatoriaus testamentinę valią atveju notaras taip pat informuos asmenis, kurie būtų paveldėję palikimą paveldėjimo pagal įstatymą atveju.

Notaras registrams, taip pat Estijos Respublikoje veikiančioms kredito įstaigoms (jų sąrašas nustatomas [už šią sritį atsakingo ministro](#) reglamentu) pateiks užklausas dėl testatoriaus teisių ir pareigų. Be to, notaras taip pat gali teikti užklausas kitiems asmenims remdamasis notaro patvirtintu paveldėjimo procedūrą pradėjusio asmens arba bet kurio kito asmens, turinčio teisių į palikimą, prašymu. Jeigu palikimo atsiradimo metu testatorius buvo susituokęs ir sutuoktinių turiniai santykiai buvo bendroji nuosavybė, notaras taip pat teikia atitinkamas užklausas dėl testatorių pergyvenusio sutuoktinio teisių ir pareigų. Asmuo, turintis teisę pradėti paveldėjimo procedūrą, paveldėjimo procedūros metu iš notaro turi teisę gauti informaciją apie tai, kas priėmė palikimą, o kas palikimo atsisakė. Asmuo, kuris būtų paveldėjęs palikimą paveldėjimo pagal įstatymą atveju, tą pačią teisę turi paveldėjimo pagal testamentinę valią atveju. Pirmiau nurodyti asmenys taip pat turi teisę susipažinti su užklausa, pateiktą dėl testatoriaus teisių ir pareigų, rezultatai. Paveldėjimo remiantis testamentiniais ketinimais atveju asmuo, kuris būtų paveldėjęs palikimą paveldėjimo pagal įstatymą atveju, turi teisę susipažinti su testamentu ir paveldėjimo susitarimu.

Jeigu pateikiama pakankamai įrodymų dėl paveldėtojo paveldėjimo teisės ir jos apimtys, notaras patvirtina paveldėjimo teisės liudijimą, tačiau tai jis padaro ne anksčiau kaip po vieno mėnesio nuo pranešimo dėl paveldėjimo procedūros pradžios paskelbimo oficialiajame leidinyje *Ametlikud Teadaanded*. Notaras paveldėjimo registre padarys įrašą dėl paveldėjimo teisės liudijimo patvirtinimo.

Išdavus paveldėjimo teisės liudijimą paveldėtojais gali susitarimu pasidalyti palikimą. Ginčo atveju palikimą paveldėtojo prašymu padalija teismas.

Dalijant palikimą turi būti nustatoma, kuris palikimą sudarantis turtas ar turto dalys bei kurios palikimą sudarančios teisės ir pareigos pereina kiekvienam bendrapaveldėtojui. Palikimas paveldėtojams padalijamas atsižvelgiant į jų palikimo dalis, remiantis įprastine palikimo dalį sudarančių objektų verte padalijimo metu. Pagal paveldėtojų susitarimą palikimo dalį sudarantys daiktai gali būti vertinami remiantis specialiais paveldėtojo interesais.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Palikimas atsiranda mirus asmeniui. Atsiradęs palikimas pereina įpėdiniui. Paveldėjimo pagrindas yra įstatymas arba paskutinė testatoriaus valia, kurią jis pareiškė testamente arba paveldėjimo susitarime. Paveldėjimo teisė pagal paveldėjimo susitarimą turi didesnę galią nei testamente nustatyta paveldėjimo teisė, o abi šios teisės turi didesnę galią nei paveldėjimo teisė pagal įstatymą.

Norint gauti palikimą, nereikia pateikti atskiro prašymo. Priėmus palikimą, visos testatoriaus teisės ir pareigos pereina įpėdiniui, išskyrus tas teises ir pareigas, kurios, atsižvelgiant į jų pobūdį, yra neatsiejamai susijusios su testatoriaus asmeniu arba kurių pagal įstatymą negalima perleisti. Įpėdiniui priėmus palikimą, nuosavybė laikoma į palikimo objektus perduota atgaline data nuo palikimo atsiradimo. Jeigu palikimą priėmė daugiau nei vienas įpėdinis (keletas įpėdinių), palikimas jiems priklauso bendrai.

Kiekvienas veiksnus asmuo yra vertas palikimo, tai pasakytina apie fizinius asmenis, kurie yra gyvi testatoriui mirus, ir apie tuo metu veikusius juridinius asmenis. Laikoma, kad atsiradus palikimui gimęs vaikas yra vertas gauti palikimą po to, kai atsirado palikimas, jeigu vaikas buvo pradėtas prieš palikimo atsiradimą. Laikoma, kad testamento arba paveldėjimo susitarimo pagrindu įsteigtas fondas veikė palikimo atsiradimo metu, jeigu vėliau jis įgyja juridinio asmens teises.

Pergvėnęs sutuoktinis neturi paveldėjimo teisės arba pirmenybės teisės į palikimo dalį, jeigu testatorius prieš mirtį pateikė prašymą nutraukti santuoką arba reikalavo duoti rašytinį sutikimą nutraukti santuoką, arba savo mirties metu turėjo teisę pateikti prašymą dėl santuokos pripažinimo negaliojančia ir pateikė tokį prašymą teismui.

Tėvas (motina), iš kurio visiškai atimtos globos teisės, negali būti teisėtu vaiko įpėdiniu.

Esant toliau nurodytoms sąlygoms jas atitinkantis asmuo nėra vertas palikimo:

asmuo tyčia ir neteisėtai sukėlė arba bandė sukelti testatoriaus mirtį;

dėl asmens tyčinių ir neteisėtų veiksmų testatorius atsidūrė padėtyje, kurioje negalėjo išreikšti arba atšaukti savo testamentinių ketinimų;

asmuo per prievartą arba apgaulės būdu sutrukdė testatoriui pareikšti arba pakeisti testamentinę valią arba tokiu pat būdu įtikino testatorių pareikšti arba pakeisti testamentinę valią, kai testatorius jau nebegalėjo pareikšti tikrųjų testamentinių ketinimų;

asmuo tyčia ir neteisėtai pašalino arba sunaikino testamentą arba paveldėjimo susitarimą, kai testatorius nebegalėjo jo atnaujinti;

asmuo suklastojo testatoriaus sudarytą testamentą arba paveldėjimo sutartį arba šių dokumentų dalį.

Pagal Estijos teisę privalomosios palikimo dalies gavėjas nelaikomas įpėdiniu; privalomosios palikimo dalies gavėjas pagal prievolių teisę įpėdiniui gali pareikšti mokėtiną reikalavimą. Teisė reikalauti, kad įpėdiniai perduotų privalomąją palikimo dalį atsiranda, jeigu testatorius testamentu arba paveldėjimo susitarimu atėmė paveldėjimo teisę iš palikuonio, tėvo (motinos) ar sutuoktinio, kurie turi teisę paveldėti pagal įstatymą ir kurių atžvilgiu testatorius mirties metu turi išlaikymo prievolę pagal Šeimos teisės įstatymą, arba testatorius sumažino jų palikimo dalį, palyginti su jų dalimis paveldint pagal įstatymą.

Privalomosios palikimo dalies dydis sudaro pusę palikimo dalies, kurią įpėdinis gautų paveldėdamas pagal įstatymą, jeigu visi įpėdiniai pagal įstatymą priimtų palikimą, vertės.

Paveldėjimo procedūrą, remdamasis notaro patvirtintu prašymu, gali pradėti įpėdinis, testatoriaus kreditorius, testamentinės išskirtinės gavėjas arba kitas teisė į palikimą turintis asmuo. Paveldėjimo procedūrą vykdo Estijos notaras, kurio biure buvo pradėta paveldėjimo procedūra ir kuris paveldėjimų registre padaro įrašą, kad veikia kaip paveldėjimo procedūros vykdytojas. Procedūrą gali vykdyti vienas notaras; todėl jeigu, gavęs prašymą, vienas notaras jau pradėjo paveldėjimo procedūrą, kitas notaras, priėmęs vėlesnį prašymą, perduoda jį paveldėjimo procedūrą vykdančiam notarui. Notaras patvirtina paveldėjimo teisės liudijimą, jeigu pateikiami pakankami įpėdinio paveldėjimo teisės įrodymai. Jeigu yra keletas įpėdinių, notaras nurodo kiekvienam įpėdiniui priklausančios palikimo dalies dydį.

Įpėdinis gali priimti palikimą arba jo atsisakyti. Jeigu paveldėjimo teisę turintis asmuo per tris mėnesius nuo to momento, kai sužinojo arba turėjo sužinoti apie savo paveldėjimo teisę, neatsisako palikimo, laikoma, kad jis jį priėmė. Palikimo atsisakęs asmuo išvengia su paveldėjimu susijusių teisinių pasekmių.

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Taip, įpėdinis yra įpareigotas įvykdyti visas testatoriaus prievoles. Jeigu palikimo nepakanka, įpėdinis prievoles vykdo iš nuosavo turto, išskyrus atvejus, kai įpėdinis, sudarius palikimo apyrašą, įvykdė prievoles pagal įstatyme nustatytą procedūrą, palikimui paskelbiamas bankrotas arba bankroto byla sumažinus kreditorinius įsipareigojimus nutraukia nepaskelbus bankroto.

Jeigu įpėdinis prašo sudaryti palikimo apyrašą, įpėdinio kreditoriams draudžiama iš šio palikimo tenkinti piniginius reikalavimus, nukreiptus į įpėdinį, iki bus parengtas palikimo apyrašas, tačiau ne ilgiau nei iki apyrašo sudarymo termino pabaigos. Sudarius palikimo apyrašą, įpėdinio atsakomybė už prievoles, susijusias su palikimu, negali viršyti palikimo vertės.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Jeigu testatoriui priklausė nekilnojamas turtas, įrašas žemės kadastre nustoja galioti testatoriui mirus, atsižvelgiant į tai, kad į žemės kadastrą įrašytas asmuo, kaip teisės į nekilnojamąjį daiktą savininkas, nebėra asmuo, kuriam faktiškai priklauso teisė į nekilnojamąjį daiktą (pagal materialinę teisę), nes, atsiradus palikimui, visas testatoriaus turtas pereina kitam asmeniui – įpėdiniui.

Norint žemės kadastre padaryti įrašą apie įpėdinį arba įpėdinius, naujas teisės į nekilnojamąjį daiktą savininkas privalo pateikti registracijos prašymą ir prie jo būtinai pridėti paveldėjimą pagal įstatymą pagrindžiantį dokumentą, t. y. paveldėjimo teisės liudijimą.

Jeigu teisė į nekilnojamąjį daiktą buvo perduota keletui įpėdinių bendrai naudoti, vieno iš įpėdinių pareiškimo pakanka įrašui ištaisyti, o kiti įpėdiniai nelaikomi susijusiais, t. y. įrašui padaryti jų sutikimas nebūtinas, nes įpėdinis negali užkirsti kelio tam, kad teisė, kuri jam jau buvo perduota, taptų matoma žemės kadastre. Tas pats principas taikomas, jeigu perduodama dalis keletui įpėdinių priklausančios bendrai naudojamos teisės.

Teisės aktuose nustatyti specialūs reikalavimai, kurie taikomi, jeigu pagal paveldėjimo teisės liudijimą sutuoktinių turtiniams santykiams buvo taikomas bendrosios jungtinės nuosavybės režimas. Tokiu atveju kiekvienas konkretus objektas gali būti bendrąja jungtine nuosavybe arba atskirąja nuosavybe, ir šio klausimo negalima išspręsti tvirtinant paveldėjimo teisės liudijimą.

Be to, teisės aktuose yra nustatytos išimtyys, kurios taikomos tais atvejais, kai įpėdiniai pasidalijo palikimą siekdami panaikinti bendrą turtą ir nustatė, kurie palikimo daiktai ar jų dalys arba teisės ir prievolės priklausys kiekvienam iš įpėdinių ir kuriam konkrečiam įpėdiniui liks palikimo nekilnojamas turtas.

Jeigu testatorius niekada nebuvo sudaręs santuokos, norint ištaisyti duomenis žemės kadastre, būtina pateikti šiuos dokumentus:

paveldėjimo teisės liudijimą,

notaro patvirtintą arba skaitmeniniu parašu pasirašytą registracijos prašymą; registracijos prašymas, pasirašomas skaitmeniniu parašu, turi būti parengiamas ir pateikiamas žemės kadastro departamentui per žemės kadastro portalą (<https://kinnistuportaal.rik.ee>); į portalą galima pateikti naudojant Estijos **tapatybės kortelę, mobiliąją tapatybės kortelę**, tam tikras užsienio tapatybės korteles arba per valstybės portalą <https://www.eesti.ee>.

Už įrašo žemės kadastre taisymą nereikia mokėti jokių valstybės rinkliavų.

Tokiu atveju visi paveldėjimo teisės liudijime nurodyti įpėdiniai į žemės kadastrą įrašomi kaip bendrasavininkiai.

Lygiai taip pat, jeigu palikimas padalijamas keletui įpėdinių, o nekilnojamąjį daiktą išlaiko konkretus įpėdinis, norint žemės kadastre iš dalies pakeisti įrašą, būtina pateikti šiuos dokumentus:

Estijos notaro patvirtintą susitarimą dėl palikimo padalijimo,

registracijos prašymą (gali būti įtrauktas į pirmiau minėtą notaro patvirtintą susitarimą dėl palikimo padalijimo).

Už jrašo žemės kadastrē keitimā reikia sumokēti valstybēs rinkliavā.

Toku atveju asmuo, kuris susitarime dēl turto padalijimo nurodytas kaip asmuo, kuriam pagal susitarimā suteikta nuosavybēs teisē j konkretū nekilnojamāj daiktā, žemēs kadastrē jrašomas kaip turto savininkas.

Kad galētū patvirtinti susitarimā dēl palikimo padalijimo, notarui būtina pateikti paveldėjimo teisēs liudijimā.

Jeigu testatoriaus santuoka buvo nutraukta iki palikimo atsiradimo arba pasibaigē testatoriui mirus, tačiau palikimui priklausantis nekilnojamasis turtas nebuvo bendroji buvusių sutuoktinių nuosavybē, siekiant ištaisyti jrašā žemēs kadastrē, būtina pateikti šiuos dokumentus:

paveldėjimo teisēs liudijimā,

nuosavybēs teisēs liudijimā, kuriuo jrodoma, kad turtas yra atskiroji testatoriaus nuosavybē,

notaro patvirtintā arba skaitmeniniu parašu pasirašytā registracijos prašymā; registracijos prašymas, pasirašomas skaitmeniniu parašu, turi būti parengiamas ir pateikiamas žemēs kadastro departamentui per žemēs kadastro portalā (<https://kinnistuportaal.rik.ee>); j portalā galima patekti naudojant Estijos **tapatybēs kortelē, mobilijā tapatybēs kortelē**, tam tikras užsienio tapatybēs korteles arba per valstybēs portalā <https://www.eesti.ee>.

Už jrašo žemēs kadastrē taisymā nereikia mokēti jokių valstybēs rinkliavų.

Visi paveldėjimo teisēs liudijime nurodyti konkretūs jpėdiniai jrašomi j žemēs kadastrā.

Norėdamas, kad notaras patvirtintų nuosavybēs teisē, pareiškėjas turi notarui jrodyti, kad tai buvo vienintelio sutuoktinio nuosavybē (atskiroji nuosavybē).

Paprastai notarui reikētū pateikti dokumentus, kurie buvo pagrindas įsigyti turtā, jeigu notaras negali jų gauti, jrodyti, kad sutuoktiniai pasidalijo turtā, arba nurodyti konkretų atskirajā nuosavybē sudarantį turtā (pvz., pateikiant vedybinę sutartį, susitarimā dēl bendrosios jungtinės nuosavybēs padalijimo, kitā atskirojo turto įsigijimā pagrindžiantį dokumentā, pvz., dovanojimo sutartį ir pan.).

Jeigu testatoriaus santuoka buvo nutraukta iki palikimo atsiradimo arba pasibaigē testatoriui mirus, o palikimui priklausantis nekilnojamasis turtas buvo bendroji buvusių sutuoktinių nuosavybē, siekiant ištaisyti jrašā žemēs kadastrē, būtina pateikti šiuos dokumentus:

paveldėjimo teisēs liudijimā,

nuosavybēs teisēs liudijimā, kuriuo jrodoma, kad turtas buvo bendroji testatoriaus ir buvusio sutuoktinio nuosavybē,

notaro patvirtintā arba skaitmeniniu parašu pasirašytā registracijos prašymā; registracijos prašymas, pasirašomas skaitmeniniu parašu, turi būti parengiamas ir pateikiamas žemēs kadastro departamentui per žemēs kadastro portalā (<https://kinnistuportaal.rik.ee>); j portalā galima patekti naudojant Estijos **tapatybēs kortelē, mobilijā tapatybēs kortelē**, tam tikras užsienio tapatybēs korteles arba per valstybēs portalā <https://www.eesti.ee>.

Už jrašo žemēs kadastrē taisymā nereikia mokēti jokių valstybēs rinkliavų.

Visi paveldėjimo teisēs liudijime nurodyti jpėdiniai ir pergyvenęs sutuoktinis arba buvęs sutuoktinis jrašomi j žemēs kadastrā, nepaisant to, ar jie yra jpėdiniai.

Norėdamas, kad notaras patvirtintų nuosavybēs teisē, pareiškėjas turi notarui jrodyti, kad tai buvo bendroji jungtinē nuosavybē. Paprastai notarui reikētū

pateikti dokumentus, kurie buvo pagrindas įsigyti turtā, jeigu notaras negali jų gauti (be kita ko, reikētū pateikti susitarimā dēl bendrosios jungtinės

nuosavybēs padalijimo, vedybinę sutartį).

Jeigu testatoriaus santuoka buvo nutraukta iki palikimo atsiradimo arba pasibaigē testatoriui mirus, o palikimo nekilnojamasis turtas buvo bendroji buvusių sutuoktinių nuosavybē ir palikimas padalijamas keletui jpėdinių, kai nekilnojamasis turtas priklauso konkrečiam jpėdiniui, siekiant iš dalies pakeisti jrašā žemēs kadastrē, būtina pateikti šiuos dokumentus:

nuosavybēs teisēs liudijimā ir susitarimā dēl sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybēs padalijimo, kurį patvirtino Estijos notaras,

registracijos prašymā (gali būti įtrauktas j pirmiau minētā notaro patvirtintā susitarimā dēl bendrosios jungtinės nuosavybēs padalijimo ir palikimo padalijimo).

Už jrašo žemēs kadastrē keitimā reikia sumokēti valstybēs rinkliavā.

Todėl, padalijus sutuoktinių bendrąją jungtinę nuosavybē, testatorius ir pergyvenęs sutuoktinis j žemēs kadastrā jrašomi kaip savininkai atsižvelgiant j jiems teisėtai priklausančias palikimo dalis. Paveldėjimo teisēs liudijime nurodyti jpėdiniai, kuriems pagal susitarimā perduodama nuosavybēs teisē j konkretū nekilnojamāj turtā, j žemēs kadastrā jrašomi kaip testatoriaus privalomosios palikimo dalies savininkai. Jeigu jpėdiniais priklausanti privalomoji palikimo dalis jiems padalijama, nurodoma kiekvienam jpėdiniui priklausanti privalomoji palikimo dalis.

Norėdamas, kad notaras patvirtintų nuosavybēs teisē, pareiškėjas turi notarui jrodyti, kad tai buvo bendroji jungtinē nuosavybē.

Šiuo atveju galima pasinaudoti kita galimybe, t. y. norint iš dalies pakeisti jrašā žemēs kadastrē, galima pateikti šiuos dokumentus:

Estijos notaro patvirtintā susitarimā dēl buvusių sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybēs padalijimo ir susitarimā dēl palikimo padalijimo,

registracijos prašymā (gali būti įtrauktas j pirmiau minētā notaro patvirtintā susitarimā dēl bendrosios jungtinės nuosavybēs padalijimo ir palikimo padalijimo).

Už jrašo žemēs kadastrē keitimā reikia sumokēti valstybēs rinkliavā.

Asmuo, kuris susitarime dēl turto padalijimo nurodytas kaip asmuo, kuriam pagal susitarimā suteikta nuosavybēs teisē j konkretū nekilnojamāj daiktā, žemēs kadastrē jrašomas kaip turto savininkas.

Norėdamas, kad notaras patvirtintų nuosavybēs teisē, pareiškėjas turi notarui jrodyti, kad tai buvo bendroji jungtinē nuosavybē.

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Testatoriaus mirties atveju teismas įgyvendina palikimo valdymo priemones, jeigu:

nežinomas nė vienas jpėdinis,

palikimo buvimo vietojē nėra nė vieno jpėdinio,

nežinoma, ar jpėdinis priėmē palikimą,

jpėdinio veiksnumas yra apribotas ir jis neturi paskirto globėjo,

galioja kiti įstatyme nustatyti pagrindai.

Palikimo valdymo priemonės: palikimo administravimo organizavimas ir Civilinio proceso kodekse nustatytų ieškinio užtikrinimo priemonių taikymas. Teismas paskiria administratorių, kuris valdo palikimą.

Teismas valdymo priemonēs įgyvendina savo iniciatyva, išskyrus atvejus, kai teisēs aktuose nustatyta kitaip. Teismas sprendimā dēl palikimo valdymo

priemonių taikymo taip pat gali priimti testatoriaus kreditoriaus, testamentinės išskirtinės gavėjo arba bet kurio kito asmens, turinčio teisē pareikšti reikalavimā dēl palikimo, prašymu, jeigu netaikant valdymo priemonių gali kilti pavojus, kad pirmiau minėtiems asmenims priklausantis reikalavimas nebus

patenkintas iš palikimo turto. Kilus ginčui dēl to, kas turi teisē paveldėti, teismas sprendimā dēl palikimo valdymo priemonių taikymo taip pat gali priimti

asmens, kuris prašo pripažinti paveldėjimo teisē, prašymu.

Jeigu nevykdomas testamentinis nurodymas, teismas gali paskirti administratorių, kad šis įvykdytų nurodymā remdamasis suinteresuoto asmens prašymu.

Turto, kuriam taikomas vykdymas pagal testamentinį nurodymā, atžvilgiu administratorius turi testamentinio vykdytojo teisēs ir pareigas.

Nacionalinės ir vietos valdžios institucijos, notarai ir antstoliai privalo informuoti teismā apie poreikį įgyvendinti valdymo priemones, jeigu apie tai sužino.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtā?

Jeigu palikimui taikomos valdymo priemonės dar nebuvo įgyvendintos, palikimo jpėdiniai palikimą administruoja bendrai. Jpėdiniai turi pareigā įvykdyti

testamente pareikštā valią, įskaitant palikimo perdavimā pagal testamente pareikštā valią.

Jeigu palikimo įgyvendinimo priemonės buvo įgyvendintos, palikimą administruoja teismo paskirtas administratorius, kuriam teismas gali duoti nurodymus dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo. Administratorius palikimu gali disponuoti tik siekdamas įvykdyti savo pareigas ir padengti su palikimo administravimu susijusias išlaidas. Administratorius laikosi teisės aktuose nustatytų palikimo administratoriaus pareigų.

Jeigu testamentu paskiriamas testamentinio vykdymo, įpėdinis negali disponuoti palikimo objektais, kurių reikalauja testamentinio vykdymo, siekdamas įvykdyti savo pareigas. Testamentinio vykdymo yra įpareigotas administruoti turtą apdairiai ir perduoti įpėdiniais objektus, kurių jam nereikia norint įvykdyti testamentą. Iki to laiko, kai įpėdinis priims palikimą, testamentinio vykdymo yra įpareigotas vykdyti administratoriaus pareigas arba pateikti prašymą dėl palikimo administravimo.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Palikimo administratoriaus teisės, pareigos ir kompetencija

Apdairiai administruoti turtą ir užtikrinti jo apsaugą.

Iš palikimo mokėti išlaikymą šeimos nariams, kurie su testatoriumi gyveno iki jo mirties ir buvo jo išlaikomi.

Iš palikimo turto vykdyti įsipareigojimus, susijusius su palikimu, ir atsiskaityti už palikimo administravimą teismui ir įpėdiniais.

Perimti įpėdinio arba trečiosios šalies disponuojamą palikimą arba užtikrinti, kad palikimas nuo įpėdinio turto būtų atskirtas bet kuriuo kitu būdu, jeigu tai yra būtina siekiant apsaugoti palikimą.

Prireikus teikti notarui prašymą pradėti paveldėjimo procedūrą arba imtis kitų priemonių siekiant nustatyti įpėdinio tapatybę, jeigu Estijos notariatai neturi kompetencijos vykdyti paveldėjimo procedūras.

Sudaręs palikimo apyrašą, palikimo administratorius patenkina palikimo apyrašė nurodytus reikalavimus, kurių įvykdymo terminas yra suėjęs. Palikimo administratorius reikalavimus, kurių vykdymo terminas dar nesuėjęs, gali patenkinti tik gavęs įpėdinio sutikimą. Jeigu teismas taip pat priėmė sprendimą dėl palikimo valdymo priemonių taikymo testatoriaus kreditoriaus, testamentinės išskirtinės gavėjo arba bet kurio kito asmens, turinčio teisę pareikšti reikalavimą dėl palikimo, prašymu, tais atvejais, kai, netaikant valdymo priemonių, gali kilti pavojus, kad pirmiau minėtiems asmenims priklausantis reikalavimas nebūs patenkintas iš palikimo turto, reikalaujama, kad administratorius, sudaręs palikimo apyrašą, iš palikimo turto teisės aktuose nurodyta eilės tvarka patenkintų visus apyrašė nurodytus reikalavimus. Įpėdiniui palikimas gali būti perduodamas tik patenkinus reikalavimus.

Jeigu palikimo nepakanka visiems reikalavimams patenkinti ir įpėdinis nesutinka patenkinti reikalavimų iš nuosavo turto, reikalaujama, kad palikimo administratorius arba įpėdinis skubiai pateiktų prašymą paskelbti palikimo bankrotą. Administratorius palikimu gali disponuoti tik siekdamas įvykdyti su juo susijusias pareigas ir padengti su palikimo administravimu susijusias išlaidas. Administratorius neturi teisės be teismo leidimo disponuoti palikimui priklausančiu nekilnojamoju turto. Ši taisyklė netaikoma tuo atveju, kai per šešis mėnesius nuo palikimo atsiradimo nebuvo nustatyta nė vieno įpėdinio arba jeigu palikimą priėmęs įpėdinis per šešis mėnesius nuo palikimo priėmimo nepradėjo jo administruoti; tokiu atveju administratorius, sudaręs palikimo apyrašą, gali perduoti palikimo turtą ir deponuoti už perduotą palikimo turtą gautus pinigus.

Įpėdinis neturi jokios teisės disponuoti palikimu, kuriam administruoti paskirtas administratorius.

Palikimo administratorius turi teisę gauti užmokesť už savo pareigų vykdymą, o šio užmokesčio dydį nustato teismas.

Testamento vykdymo teisės, pareigos ir kompetencija

Testamento vykdymas vykdo įstatyme nustatytas pareigas, išskyrus atvejus, kai testamente nustatyta kitaip. Testamentinio vykdymo gali nukrypti nuo testamente nustatytų pareigų suinteresuotiems asmenims sutikus, jeigu tai suderinama su testatoriaus testamentinių ketinimų vykdymu.

Testamento vykdymas turi pareigą skubiai priimti pareigą pateikti įpėdiniui paveldėjimo objektų sąrašą, kuris yra reikalingas jo pareigoms įvykdyti.

Iki to laiko, kai įpėdinis priims palikimą, testamentinio vykdymo yra įpareigotas vykdyti administratoriaus pareigas arba pateikti prašymą dėl palikimo administravimo.

Reikalaujama, kad testamentinio vykdymo vykdytų testamentinės išskirtinės, testamentines pareigas, testamentinius nurodymus ir kitas iš testamentinio arba paveldėjimo susitarimo kylančias pareigas.

Reikalaujama, kad testamentinio vykdymo palikimą administruotų apdairiai ir užtikrintų palikimo, kuris yra reikalingas jo pareigoms vykdyti, apsaugą.

Reikalaujama, kad testamentinio vykdymo imtųsi disponuoti palikimo objektu arba kitais būdais užtikrintų, kad objektas būtų atskirtas nuo įpėdinių turto, jeigu to reikia siekiant vykdyti testamentinio vykdymo pareigas.

Testamento vykdymas turi teisę priimti su paveldėjimu susijusias pareigas ir disponuoti palikimo objektais, jeigu tai yra būtina testamentinio vykdymo pareigoms vykdyti.

Jeigu testatorius pareiškė valią dėl palikimo padalijimo, testamentinio vykdymo padalija palikimą įpėdiniais.

Testamento vykdymas turi teisę atstovauti įpėdiniui arba testamentinės išskirtinės gavėjui tiek, kiek tai yra būtina testamentinio vykdymo pareigoms vykdyti.

Reikalaujama, kad testamentinio vykdymo perduotų įpėdiniui palikimo objektus, kuriais disponuoja ir kurių jam nereikia savo pareigoms vykdyti.

Jeigu testamentinio vykdymo neprivalo asmeniškai vykdyti testatoriaus valios, testamentinio vykdymo gali reikalauti, kad testamentą vykdytų įpėdinis.

Įpėdinis neturi teisės disponuoti palikimo objektais, kurie yra reikalingi testamentinio vykdymo pareigoms vykdyti.

Testamento vykdymas atsako už bet kokią žalą, kurią neteisėtai sukėlė įpėdiniui arba testamentinės išskirtinės gavėjui pažeisdamas savo pareigas.

Reikalaujama, kad testamentinio vykdymo už savo veiklą atsiskaitytų įpėdiniais ir testamentinės išskirtinės gavėjams.

Būtinios išlaidos, kurias testamentinio vykdymo patiria vykdydamas savo pareigas, atlyginamos iš palikimo lėšų.

Testamento vykdymas turi teisę reikalauti pagrįsto atlyginimo už savo veiklą, išskyrus atvejus, kai testamente nustatyta kitaip.

10 Kokie dokumentai vykdančių paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Jeigu pateikiami pakankami įpėdinių paveldėjimo teisės ir jos masto įrodymai, notaras patvirtina paveldėjimo teisės liudijimą, kuriame nurodo kiekvieno įpėdinio palikimo dalies dydį, tačiau paveldėjimo teisės liudijime nenurodomas konkretus palikimo turtas.

Testatoriaus teisės ir pareigos įpėdiniui teisiškai pereina testatoriui mirus. Paveldėjimo teisės liudijimas nėra teisės aktas, t. y. paveldėjimo teisės liudijimu **nuosavybės teisė** nepanaikinama ar nesukuriama. Paveldėjimo teisės liudijimas – tai dokumentas, kuriuo patvirtinamas paveldėjimas pagal įstatymą; esant paveldėjimo teisės liudijimui daroma prielaida, kad jame nurodytas (-i) asmuo (-enys) yra paveldėtojas (-ai) šiame dokumente nurodyta apimtimi.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 18/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.